

ВІДОМОСТІ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Інформація про заклад вищої освіти

Реєстраційний номер ЗВО (ВСП ЗВО) у ЄДЕБО	892
Повна назва ЗВО	Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського,
Ідентифікаційний код ЗВО	02070967
ПІБ керівника ЗВО	Казарін Володимир Павлович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://www.tnu.edu.ua/
Інформація про відокремлений структурний підрозділ (ВСП ЗВО)	
Реєстраційний номер ВСП ЗВО у ЄДЕБО	-
Повна назва ВСП ЗВО	-
Ідентифікаційний код ВСП ЗВО	-
ПІБ керівника ВСП ЗВО	-
Посилання на офіційний веб-сайт ВСП ЗВО	-

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО- [https:// mon. gov.ua/ storage/app/media/ 14.01.2020/27.01.2020/ iysknatsuniververnadskogo 2101208.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/14.01.2020/27.01.2020/iysknatsuniververnadskogo_2101208.pdf)

3. Загальна інформація про освітню програму, яка подається на акредитацію

ІД освітньої програми в ЄДЕБО	14484
назва освітньої програми	«Соціальна робота»
Реквізити рішення про ліцензування спеціальності на відповідному рівні вищої освіти	Наказ МОН №133-л від 23.06.2017
Цикл (рівень вищої освіти)	Перший (бакалаврський)
Галузь знань,	23 Соціальна робота
спеціальність	231 Соціальна робота
Спеціалізація (за наявності)	-
*Вид освітньої програми	Освітньо-професійна програма
*Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	- на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС. -на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного

	<i>рівня «молодший спеціаліст») - 180 кредитів ЄКТС. термін навчання 2 роки 10 місяців</i>
*Термін навчання на освітній програмі	термін навчання 3 роки 10 місяців
*Форми здобуття освіти на ОП	Денна
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	кафедра психології та педагогіки Навчально-наукового гуманітарного інституту
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедра зарубіжної філології; Кафедра філософії та історії; Кафедра слов'янської філології та журналістики; Кафедра менеджменту і міжнародних економічних відносин Кафедра Права
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	м. Київ, вул. Дж.Маккейна, 33
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	ні
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	-
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	4530313
ПІБ гаранта ОП	Мітіна Світлана Володимирівна
Посада гаранта ОП	доцент кафедри психології та педагогіки ТНУ імені В.І. Вернадського
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	mitina.sr@tnu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38-095-256-28-71
Додатковий контактний телефон гаранта ОП	-

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

В умовах соціально-політичної кризи та економічної нестабільності в яких перебуває Україна існує нагальна потреба у висококваліфікованих вітчизняних фахівцях, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі соціальної роботи. Така потреба актуалізується зростанням соціальної напруги в суспільстві внаслідок окупації Криму, бойових дій в зоні ООС, що призводить до збільшення числа внутрішньо переміщених осіб, появи нових

категорій і груп населення, які потребують фахової соціальної допомоги. Крім цього, Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського є внутрішньоопераційним ЗВО, що також актуалізувало важливість розроблення програми підготовки фахівців у галузі соціальної роботи та соціального забезпечення.

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота була задумана у 2016 році. До розробки було залучено НПП кафедри психології та педагогіки, з яких була сформована робоча група. Перший варіант освітньої програми був затверджений 24.02.2017р., Вченою радою Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського.

У 2019 р. (рішення Вченої ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського від 20.06.2019 р., протокол №10) програму було переглянуто відповідно до затвердженого Стандарту ВО зі спеціальності 231 Соціальна робота. ОП вдосконалено з позицій необхідності збільшення кількості кредитів на практичну підготовку (з 10,5 до 24 кредитів), що дозволило студентам не тільки ознайомитися зі сферою їхньої майбутньої професійної діяльності, а також на основі отриманих теоретичних знань і вмінь розширити діапазон практичних можливостей. З метою отримання навичок науково-дослідної діяльності в навчальні плани були включені курсові роботи у 4-му та 6-ому семестрах. Враховуючи умови сьогодення, додано такі професійно-орієнтовані дисципліни як «Соціальна робота в громаді» та «Соціальна робота з жертвами насильства».

У 2019-2020 н.р. за результатами щорічного моніторингу ОП та обговорення окремих освітніх компонентів (засідання кафедри психології та педагогіки протокол № 6 від 15.01.2020р.) було вирішено внести зміни до ОП, а саме: збільшити кількість кредитів і аудиторних годин на базову дисципліну «Теорія та історія соціальної роботи» та перенести її вивчення на перший семестр; перенести ОК «Соціальна політика» на другий семестр навчання (рішення Вченої ради Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського протокол № 05 від 29.01.2020 р.).

Гарант освітньої програми і керівник робочої групи – Мітіна Світлана Володимирівна, доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки ТНУ імені В.І.Вернадського.

До складу робочої групи входять викладачі кафедри психології та педагогіки, які мають значний науково-педагогічний стаж і досвід практичної діяльності у сфері соціальної роботи, з них: 1 доктор психологічних наук, професор; завідувачка кафедри, доцент, кандидат педагогічних наук; 2 доцента, кандидата психологічних наук. Крім цього, до розробки освітньої програми були залучені роботодавці – Примак Л.М., директорка територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Печерського району м.Києва, та Кияниця Марія – студентка 4 курсу спеціальності «Соціальна робота» ТНУ імені В.І. Вернадського.

***5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року та набір на ОП**

Рік навчання	1 рік навчання	2 рік навчання	3 рік навчання	4 рік навчання
1. Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	2016-2017	2017-2018	2018 -2019	2019-2020
2. Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	8	9	11	10
3. Контингент студентів:				
3.1. очна форма навчання	7	9	9	9
3.2. заочна форма навчання				
4. У т. ч. іноземців:	-	-	-	-
4.1. очна форма навчання	-	-	-	-
4.2. заочна форма навчання	-	-	-	-

***6. Інформація про інші освітні програми ЗВО за відповідною спеціальністю:
(азначається ID програм у ЄДЕБО і їх назва)**

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти	-
перший (бакалаврський) рівень	-
другий (магістерський) рівень	-
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	-

7. Інформація про площі ЗВО, станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	16415,5	12075,03

Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	16415,5	12075,03
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	-	-
Приміщення, здані в оренду	-	-

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

***8. Поля для завантаження документів щодо ОП:**

<i>Назва документа(ів)</i>	<i>Поле для завантаження документів</i>
Освітня програма	
Навчальний план за ОП	
Рецензії та відгуки роботодавців	

9. Інформація про наявність в акредитаційній справі інформації з обмеженим доступом

Справа містить інформацію з обмеженим доступом – так/ні

Зазначте, які частини відомостей про самооцінювання містять інформацію з обмеженим доступом, до якого виду інформації з обмеженим доступом вона належить та на якій підставі (із зазначенням відповідних норм законодавства та/або реквізитів рішення про обмеження доступу до інформації)

Частина відомостей про самооцінювання, яка містить інформацію з обмеженим доступом	Вид інформації з обмеженим доступом	Опис інформації, доступ до якої обмежений	Підстава для обмеження доступу до інформації
ні	ні	ні	ні

1. Проектування та цілі освітньої програми

1.1 Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми? коротке поле

Мета ОПП: Підготовка компетентних конкурентоспроможних фахівців у галузі соціальної роботи та соціального забезпечення, здатних на високому професійному рівні розв'язувати комплексні соціальні проблеми.

Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми соціальної сфери, у тому числі управління соціальними процесами й процесами, пов'язаними з індивідуальним розвитком особистості, що передбачає застосування певних теорій і методів соціальної роботи й характеризується комплексністю та невизначеністю умов, та зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту.

Унікальність ОПП: Особливістю програми є її зорієнтованість на психологію соціальної роботи, що включає блок дисциплін психологічного спрямування, які забезпечують соціальну роботу: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, та блок практико-орієнтованих дисциплін психології соціальної роботи: психологія та етика ділового спілкування; психодіагностика в соціальній роботі; психологія девіантної та адиктивної поведінки; психологія впливу; спеціальна психологія; юридична психологія, психологія реклами, психологічна допомога в соціальній роботі.

Програма орієнтована на освітній та практичний напрями діяльності, поглиблена практична підготовка дає можливість проходження практики в громадських організаціях та соціальних центрах.

1.2 Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО коротке поле

Місія та стратегія Університету відображена в Статуті Університету, який затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України №126 від 04.02.2019 р. <http://www.tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/statut-2019.pdf>.

Концепція освітньої діяльності Університету (розділ 2 Статуту) орієнтована на формування національних та загальнолюдських цінностей, особистісну орієнтацію освіти, запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій в освітній процес, інтеграцію української освіти до європейського і світового простору.

У розділі 3 відображена мета, завдання та основні напрями освітньої діяльності Університету, а саме: підготовка висококваліфікованих та конкурентноспроможних на національному й міжнародному ринках праці фахівців для підприємств, установ та організацій усіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти (відповідно до міжнародних і вітчизняних класифікацій освіти).

Вчена рада Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського ухвалила створити робочу групу з розробки Концепції розвитку Університету на 2020-2025р.р. (протокол № 2 від 02.10.2019 р.). Розпочато роботу з розробки стратегії розвитку Університету (рішення Вченої ради протокол № 05 від

03.03.2020, яким затверджено Положення про загальну університетську робочу групу ТНУ ім В.І.Вернадського з розробки Стратегії)

1.3 Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп зацікавлених сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП коротке поле

З метою виявлення побажань студентів щодо забезпечення умов для формування загальних і фахових компетентностей, здійснення навчання за індивідуальною траєкторією, а також визначення рівня їх готовності до працевлаштування було проведено усне опитування та анкетування здобувачів вищої освіти ОП. У процесі обговорення студенти 2-4 курсів навчання висловили побажання розширити базу проходження практики, додати більше професійно-орієнтованих дисциплін. Результати анкетування студентів дали змогу сформувати перелік дисциплін, які здобувачі назвали пріоритетними для формування своєї освітньої траєкторії, серед них: «Практикум соціальної роботи», «Психологічна допомога в соціальній роботі», «Соціальна робота з жертвами насильства», «Соціальна робота в системі охорони здоров'я». Результати опитування було покладено в основу формування бази вибіркового дисциплін. Було також з'ясовано перелік компетентностей, які здобувачі планують опанувати в процесі навчання (Анкета), зокрема: застосовувати знання у практичних ситуаціях; налагоджувати соціальну взаємодію, працювати у команді, попереджувати та розв'язувати конфлікти, знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб (граматично не зрозуміло); здійснювати соціальну допомогу, надавати підтримку тим, хто перебуває в складних життєвих обставинах з урахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

коротке поле Думка роботодавців щодо формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП враховувалася шляхом їх залучення (Примак Л.М., директора територіального центру соціального обслуговування Печерського району м.Києва і Павлишина І.В., голови ГО «Печерська районна організація Товариства Червоного Хреста України» Печерського району м. Києва) до обговорення проєкту ОП на засіданні кафедри психології та педагогіки (протоколи №10 від 22.05.2019р., №6 від 20.02.2020р.). Запропоновано акцентувати увагу на забезпеченні практико-орієнтованої підготовки здобувачів освіти, підсилити розвиток фахових компетентностей під час навчання майбутніх соціальних працівників. Отримано рецензію на ОП від І.В. Павлишина. Примак Л.М. включена до робочої групи щодо розробки ОП (спочатку ініціали, потім прізвища, усе має бути однаково).

Для удосконалення ОП враховувалися рекомендації, що були озвучені під час роботи Круглого столу «Впровадження нового Закону України «Про соціальні послуги» (Київ, 24.10.2019 р.), зокрема щодо необхідності імплементації Закону в практику соціальної роботи в громаді; Мельниченко О. М., директорка Києво-Святошинського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді пропонувала посилити роль соціальних навичок, акцентувати увагу на практико-

орієнтованому характері підготовки майбутніх фахівців у галузі надання соціальних послуг. Ці (не можна українською мовою вживати ДАНІ) пропозиції знайшли відображення в наступних дисциплінах ОП «Психологія та етика ділового спілкування»; «Професійно-етичні основи соціальної роботи», «Соціологія громадської думки»; «Система організації соціальних служб», «Соціальна робота в громаді».

коротке поле Пропозиції академічної спільноти. ОП обговорювалася з доктором психологічних наук, професором кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки КНУ імені Тараса Шевченка Н.Ю. Максимовою, яка пропонувала акцентувати увагу на студентоцентричному підході до організації навчання, широкому використанні інтерактивних методів навчання (дискусії, тренінги, ділові ігри тощо), залучення студентів упродовж навчання в Університеті до професійно-орієнтованих практик (волонтерські, навчально-дослідницькі, проєктні). Отримано рецензію на ОП від Максимової Н.Ю.

Викладачі кафедри та студенти ОП брали активну участь в роботі Всеукраїнського Форуму до Дня захисту дітей «Дитина у тривожному середовищі: розвивальні і відновлювальні практики» (31 травня - 1 червня 2019р.), у резолюції якого (пункт 5) було рекомендовано науковцям максимально включитися в розробку методичного забезпечення реалізації інклюзивної освіти; при підготовці фахівців соціальної сфери поглибити їхні знання щодо специфіки роботи з дітьми зі спеціальними освітніми проблемами, щодо профілактики насильства в родині. Окреслені рекомендації були враховані при розробці ОП і знайшли відображення в наступних дисциплінах: «Соціальна реабілітація», «Реабілітаційна педагогіка», «Соціальна робота в інклюзивному середовищі», «Соціальна робота з жертвами насильства», «Спеціальна психологія», «Тренінг формування толерантності та стресостійкості», «Соціальна робота з проблемними сім'ями».

1.4 Продемонструйте, у який спосіб цілі та програмні результати навчання ОП відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці коротке поле

Результати проведеного аналізу ринку праці, запитів роботодавців та вивчення викладачами кафедри досвіду соціального забезпечення населення України та країн Європи (на заходах, що відбувалися на базах ЗВО та державних установ Києва, Полтави, Сум, Вінниці, Львова, Любляни, Левена, Брюсселя) свідчать, що цілі ОП та програмні результати навчання відповідають тенденціям розвитку спеціальності «Соціальна робота». Обговорення питань за участю викладачів кафедри під час роботи Круглого столу «Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників ООС (АТО)» (Київ, 16 жовтня 2019 р.); «Впровадження нового Закону України «Про соціальні послуги»: завдання для освіти та практики» (Київ, 24 жовтня 2019р.), засвідчило, що актуальним завданням на сучасному етапі є переведення державної системи соціального захисту на ринкові засади, залучення громадян, роботодавців до фінансування соціальних витрат. У ПРН передбачено: критично аналізувати й

оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях (РН8), виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їхніх проблем, виходу із складних життєвих обставин (РН19). Отже, сучасні тенденції розвитку спеціальності, потреба держави у висококваліфікованих фахівцях у галузі соціальної роботи дозволяють випускникам ОП бути конкурентоспроможним на ринку праці.

1.5 *Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст коротке поле*

Соціальна робота у нашій державі здійснюється в умовах гострої політичної та економічної кризи. Як свідчить історичний досвід, потреба у комплексній соціальній роботі особливо зростає в кризові періоди, коли погіршується доля мільйонів людей.

Потреба у підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі соціальної роботи, що є метою ОП, актуалізується зростанням соціальної напруги у суспільстві внаслідок окупації Криму, бойових дій в зоні ООС, що призвело до збільшення числа внутрішньо переміщених осіб, груп населення, які потребують фахової соціальної допомоги. Ці тенденції були враховані при розробці ОП й відображені в наступних ОК «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Соціальна робота в умовах надзвичайних ситуацій», «Тренінг формування толерантності та стресостійкості», «Психологічна допомога в соціальній роботі» й спрямовані на досягнення програмних результатів навчання, зокрема: самостійно визначати ті обставини, у зв'язуванні яких потрібна соціальна допомога; приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки, використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб і ресурсів клієнтів; аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

1.6 *Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм коротке поле*

При розробці ОП, під час формулювання цілей та програмних результатів навчання враховувався багаторічний досвід підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі соціальної роботи, що здійснюється на факультеті психології КНУ імені Тараса Шевченка кафедрою соціальної роботи і кафедрою соціальної реабілітації та соціальної педагогіки. На основі вивченого досвіду роботи кафедри було розроблено структурно-логічну схему ОК, яка покладена в основу діяльності робочої групи з підготовки ОП. У формуванні змісту ОК було враховано важливість розвитку суб'єктності студентів за рахунок включення їх в професійно-орієнтовані практики, використання інтерактивних методів навчання, проведення окремих курсів виключно у тренінговій формі (психологія

та етика ділового спілкування, тренінг формування толерантності та стресостійкості), залучення студентів до навчально-дослідницької діяльності під час виконання навчальних проєктів, курсових і кваліфікаційних робіт.

При формулювання цілей та ПРН враховувався *досвід зарубіжних ЗВО*, який вивчався викладачами кафедри під час проходження міжнародного стажування на факультеті соціальних наук університету Любляни (Словенія, лютий 2019 р.), на факультеті психології Вільного університету Брюсселя, напрямом «Соціальні науки» (Бельгія, грудень 2019 р.), на факультеті психології та педагогіки Католицького університету Левена, напрямом «Соціальні науки» (Бельгія, грудень 2019 р.). У межах міжнародного проєкту Erasmus+ KA1 for Youth Workers викладачі отримали досвід роботи з молоддю у сфері протидії гендерній нерівності та гендерної дискримінації (Training Course on gender inequality "Rule "Only One Time"; 06-13.04.2019, Romania), досвід волонтерства, соціального підприємництва (Training Course «ENpower: (24-31.01.2019, Warsaw, Poland).

1.7 Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності) *довге поле*

Визначені в ОП програмні результати навчання відповідають результатам навчання, запропонованим стандартом вищої освіти за спеціальністю «Соціальна робота» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Зміст освітньої програми дає можливість досягти результатів навчання, які визначені стандартом вищої освіти. Зокрема, одним із результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, є «ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід» (РНЗ). Досягнення цього результату навчання, як це відображено в матриці відповідностей, забезпечуться формуванням відповідних загальних (ЗКЗ- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК4 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК9 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; ЗК10 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК12 - здатність приймати обгрунтовані рішення) і фахових компетентностей (здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів ФК2). Зазначені компетентності формуються під час вивчення наступних дисциплін: «Психологія та етика ділового спілкування», «Соціальна робота з проблемними сім'ями», «Правове регулювання соціальної роботи», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Соціальна робота в умовах надзвичайних ситуацій», «Практикум соціальної роботи», «Соціальна робота в системі охорони здоров'я». Формування відповідних компетентностей досягається через використання різних інтерактивних форм навчання, а саме: діалогічний характер подачі теоретичного матеріалу під час лекцій, вирішення ситуативних завдань, ділові ігри, дискусії, тренінги, захист проєктів, презентацій на практичних заняттях. Крім цього, досягнення результатів навчання та формування загальних і фахових компетентностей відбувається під час проходження студентами практики та в процесі виконання навчально-дослідницької діяльності (написання та захист

<p>курсів, кваліфікаційної роботи).</p> <p>До ОП включено матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та матрицю забезпечення програмних результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньої програми. У робочих програмах навчальних дисциплін у п. 2 «Мета і завдання навчальної дисципліни» результати вивчення кожної дисципліни конкретизовано відповідно до визначених в ОП результатів навчання та загальних і фахових компетентностей.</p>
<p>1.8 Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня? <i>довге поле</i></p> <p>Найвищий Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 23 «Соціальна робота», спеціальність 231 «Соціальна робота» затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 №557.</p>

2. Структура та зміст освітньої програми

2.1 Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС):	240 кредитів ЄКТС.
2.2 Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?	<p>1.Обсяг обов'язкових (нормативних) освітніх компонентів ОПП складає 180 кредитів ЄКТС (75%), із них:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дисципліни, що спрямовані на формування загальних компетентностей: 24 кредитів ЄКТС (10%) - дисципліни, що спрямовані на формування фахових компетентностей: 132 кредита ЄКТС (55%); - _практична підготовка: 24 кредита ЄКТС (10 %); -
2.3 Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти? ;	<p>2. Обсяг вибірових освітніх компонентів ОПП складає 60 кредитів ЄКТС (25%), із них:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дисципліни циклу 1.1 – 20 кредитів ЄКТС (8%); - дисципліни циклу 1.2 – 40 кредитів ЄКТС (17%).
2.4. Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)? <i>довге поле</i>	

Усі освітні компоненти відповідають предметній області ОП спеціальності 231 «Соціальна робота», забезпечуючи розвиток і формування визначених в ОП загальних і фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання. Циклу загальної підготовки відповідає 18% дисциплін, професійної – 82%.

Нормативні дисципліни становлять – 65%; дисципліни за вибором студента – 25%, практична підготовка – 10% від загальної кількості.

Згідно з Законом України «Про вищу освіту» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає вивчення дисциплін, спрямованих на формування загальних компетентностей, що забезпечується в ОП низкою навчальних дисциплін, зокрема: Історія та культура України; Філософія, Українська мова (за професійним спрямуванням), Основи права, Іноземна мова за професійним спрямуванням.

Враховуючи особливість ОП та її спрямованість на психологію соціальної роботи, до змісту ОП введено блок дисциплін, що забезпечують соціальну роботу, а саме: психофізіологія, загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, психологія та етика ділового спілкування; психодіагностика в соціальній роботі; психологія девіантної та адиктивної поведінки; спеціальна психологія; юридична психологія, психологія реклами, психологічна допомога в соціальній роботі, етнопсихологія. Зміст цих дисциплін спрямований на засвоєння не тільки теоретичних знань, а також на формування практичних умінь і навичок, що сприятиме кращому розумінню соціальних проблем, потреб, особливостей та ресурсів клієнтів, дасть можливість знаходити більш ефективні методи їх вирішення, враховувати при наданні соціальної допомоги та підтримки клієнтам їхні індивідуальні, вікові, гендерні, етнічні та інші особливості.

Цілеспрямоване оволодіння методами, методиками, технологіями соціальної роботи з різними категоріями населення, організацією роботи соціальних служб забезпечує зміст наступних дисциплін: методологія та методи соціологічних досліджень, технології соціальної роботи, соціальна робота з проблемними сім'ями; соціальна робота з різними групами клієнтів, соціологія громадської думки; соціальна робота в умовах надзвичайних ситуацій; система організації соціальних служб, соціальна робота в системі охорони здоров'я, які спрямовані на формування фахових компетентностей.

Під час практичної підготовки студенти мають можливість відпрацювати отримані теоретичні знання та практичні навички для розв'язання професійних завдань у соціальній роботі.

У цілому контент ОП забезпечує всі програмні РН та спрямований на формування компетентностей, достатніх для комплексного вирішення проблем у галузі соціальної роботи та соціального забезпечення.

Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему й разом дають

можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. До ОПП включено структурно-логічну схему.

2.5 Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії? *коротке поле*

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти передбачена Положенням про організацію освітнього процесу (п.п 5.4, п.п 10.10, додаток 4), Положенням про академічну мобільність; Положенням про вибіркові дисципліни; Положенням про дистанційне навчання в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>

Індивідуальний навчальний план студента складається на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та частину вибіркових навчальних дисциплін, обраних студентом з обов'язковим урахуванням структурно-логічної схеми підготовки.

2.6 Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін? *довге поле*

Можливість вибору навчальних дисциплін передбачена Положенням про організацію освітнього процесу (п.1.5, п.5.2.5, п.5.6) та конкретизована в Положенні про порядок запису здобувачів вищої освіти на вивчення дисциплін з циклу вільного вибору в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського. <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>. Вивчення вибіркових дисциплін починається з третього навчального семестру.

Запис на вибіркові дисципліни відбувається у зазначені терміни і складається з декількох етапів. 1. Викладачі кафедри до кінця лютого знайомлять здобувачів вищої освіти з переліком вибіркових дисциплін та порядком, термінами, особливостями запису на вивчення вибіркових дисциплін. Кафедра може проводити для здобувачів вищої освіти презентації курсу у вільний від аудиторних занять час та розміщувати їх на сайті Університету. 2. Запис на вибіркові дисципліни на наступний навчальний рік здійснюється шляхом подачі здобувачем вищої освіти в деканат до 01 березня письмової заяви (додаток 1,2 Положення). Запис на вибіркові дисципліни передбачає: свідомий вибір студентом дисциплін, здійснення самостійного запису на їх вивчення. Заява зберігається в деканаті протягом всього терміну навчання студента. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не визначився з переліком вибіркових дисциплін та не подав заповнену заяву у визначені терміни, завідувач кафедри здійснює запис такого здобувача вищої освіти до певної академічної групи самостійно з ознайомленням студента під підпис. Здобувач вищої освіти, який з поважної причини не записався на вибіркові дисципліни, має право зробити такий запис протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання. У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску

до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня бакалавра на базі молодшого спеціаліста за скороченим терміном навчання можливе перезарахування вибірових дисциплін з переліку фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору. Інформацію про кількість студентів, які записалися на певні вибірові дисципліни, деканат використовує для формування робочих навчальних планів, заявок для розрахунку педагогічного навантаження кафедрами. Після остаточного формування й погодження академічних груп з вивчення вибірових дисциплін інформація про вибірові дисципліни заноситься до індивідуального плану студента. З цього моменту вибірова дисципліна стає для студента обов'язковою. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість.

2.7 Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності коротке поле

Практична підготовка передбачена «Положенням про організацію освітнього процесу» (розділ 12) <http://www.tnu.edu.ua / polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>. Метою практичної підготовки є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та технологіями надання якісних соціальних послуг, формування у них професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час професійної роботи.

Практична підготовки реалізується проходженням трьох видів практик: навчальної (ознайомча) у 2 і 4 семестрі, виробнича (соціально-педагогічна) у 6 семестрі та переддипломна – 8 семестрі. Якісному отриманню практичних умінь та навичок спеціалістів у галузі «Соціальна робота» сприятимуть наявні в ТНУ ім.В.І. Вернадського договори із базами практик.

Проходження практики студентами 1-го та 2-го курсів передбачає ознайомлення із різними напрямками соціальної роботи, особливостями надання соціальних послуг та професійними обов'язками соціального працівника у державних та недержавних організаціях («Печерська районна організація Товариства Червоного Хреста України»; управління праці та соціального захисту населення Дарницької та Оболонської районної в м. Києві державної адміністрації, Печерський районний у м. Києві центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді).

Студенти 3-го курсу проходять виробничу практику, де отримують практичні навички взаємодії із дітьми різних вікових груп та соціальних категорій, організації їхнього дозвілля у таких організаціях, як: державне підприємство України «Міжнародний дитячий центр «Артек»; навчально-виховний заклад «Дошкільний навчальний заклад (центр розвитку дитини) – школа I-II ступенів № 278 Деснянського району м. Києва; «Логопрактик»; ДП «Санаторій Конча-Заспа»; Центр здоров'я, навчання та розвитку «Мальва».

Студенти 4-го курсу проходять переддипломну практику, яка сприяє виробленню професійно-важливих якостей, необхідних для працевлаштування

відповідно до класифікатору професій у галузі «Соціальна робота». З цією метою студенти можуть проходити практику у будь-якій із перерахованих вище організацій або знайти місце проходження практики самостійно, документально витримуючи всі необхідні умови співпраці з обох сторін.

2.8 Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП *коротке поле*

Усі навчальні дисципліни ОП передбачають необхідність формування у здобувачів освіти певної групи соціальних навичок (soft skills). Водночас найбільш орієнтованими на їх формування є такі освітні компоненти, як: Психологія та етика ділового спілкування, Іноземна мова за професійним спрямуванням, Українська мова (за професійним спрямуванням), Соціальна психологія, Конфліктологія, Психологія масових комунікацій, Тренінг формування толерантності та стресостійкості. З цією метою використовуються відповідні форми й дидактичні методи: тренінги, лекція-діалог, дискусії, ситуаційні задачі, індивідуальні творчі завдання (написання есе, захист рефератів), презентації тощо.

Наприклад, програмою дисциплін «Психологія та етика ділового спілкування», «Конфліктологія» відповідно до результатів навчання передбачено формування таких соціальних навичок, як: комунікація, вміння полагоджувати конфлікти (РН17 «Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів»), тобто вміння здійснювати комунікацію відповідно до етичних принципів з урахуванням індивідуальних властивостей клієнтів соціальної роботи, попереджати конфлікти та конструктивно їх вирішувати.

2.9 Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту? *коротке поле*

Відповідного професійного стандарту немає, зміст ОП орієнтується на визначення компетентностей /результатів навчання, що визначають присвоєння професійної кваліфікації згідно з Класифікатором професій (зі змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 10 серпня 2016 року № 1328).

Наприклад, зміст дисциплін «Соціальна робота з проблемними сім'ями», «Соціальна робота з різними групами клієнтів» спрямований на досягнення таких результатів навчання: РН3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід; РН5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки; РН14. Самостійно визначати ті обставини, у зв'язуванні яких потрібна соціальна допомога; РН19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для

розв'язання їхніх проблем, виходу зі складних життєвих обставин, що відповідають вимогам професійного стандарту за Класифікатором професій, а саме: 2446.2 Фахівець (з допомоги неблагополучним родинам, грошової допомоги дітям ін.); 2446.2 Фахівець із соціальної допомоги вдома; 2446.2 Фахівець-організатор соціально-побутового обслуговування; 2352 Інспектор з охорони дитинства; 3443 Інспектор із соціальної допомоги.

2.10 Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)? коротке поле
Співвідношення обсягу окремих освітніх компонентів ОП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти регламентоване Положенням про організацію освітнього процесу (п.5.1-5.3) в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського. <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>.

Основними нормативними документами Університету, що регламентують освітній процес, є навчальний план, робочий навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін, розклад навчальних занять. Навчальним планом на підставі освітньо-професійної програми визначається перелік обов'язкових та вибіркового дисциплін. Загальна сума кредитів, які визначають навчальне навантаження студента за рік, складає, як правило, 60 кредитів ЄКТС, що включає лекції, практичні та семінарські заняття, практику, виконання курсових робіт, самостійну роботу. Кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС становить до 30 %. Тижневе аудиторне навантаження для студентів 1 та 2 курсу не більше 26 годин, 3 курс – 24 години, 4 курс – 22 години. Розкладами занять передбачено виділення окремих днів навчання (бібліотечні дні) для самостійної роботи студентів.

2.11

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти? *коротке поле*
Не здійснюється

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

3.1. Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://www.tnu.edu.ua/pravila-priiomu>

3.2. Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП? *коротке поле*

Прийом на навчання здійснюється на підставі Правил прийому до ТНУ імені В.І. Вернадського <http://tnu.edu.ua/pravila-priiому>, розроблених відповідно до «Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки» (розділ 10.1 «Положення про організацію освітнього процесу»).

На навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю «Соціальна робота» приймаються особи з повною загальною середньою освітою за результатами ЗНО з урахуванням середнього бала документа про повну загальну середню освіту та з урахуванням балів за особливі успіхи.

У додатку 4.1 «Правил прийому» подано перелік конкурсних предметів, з яких вступники ОП «Соціальна робота» мають подавати сертифікат ЗНО для вступу на основі повної загальної середньої освіти на бюджетні конкурсні пропозиції. Мінімальна кількість балів ЗНО для допуску до участі в конкурсі та коефіцієнти:

1. Українська мова і література – 0,3; 100
2. Історія України - 0.3; 100
3. Математика - 0.3; 100 або 3. Іноземна мова - 0,3; 100.

Прийом на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста для здобуття ступеня бакалавра здійснюється на другий курс за результатами ЗНО з української мови і літератури та додаткових фахових іспитів (додаток 2.1 Парвил прийому).

У додатках 7.1, 7.2 «Правил прийому» регламентується порядок прийому для здобуття освіти вступників, які проживають на тимчасово окупованій території України та місцем проживання яких є територія проведення ООС.

3.3. Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? коротке поле

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО здобувачів, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 10.3, 10.4, 10.5, 10.7.9. додатки 12,13) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>. Студенти, які навчалися в інших ЗВО на договірній основі, можуть бути переведені на навчання на таких же умовах, або переведені на вакантні місця державного замовлення в Університеті на конкурсній основі. Максимально допустимий обсяг академічної різниці під час переведення студентів не повинен перевищувати 10 навчальних дисциплін, що є базовими для здобуття фаху. У разі визначення допустимої академічної різниці готується розпорядження по інституту із зазначенням переліку відсутніх дисциплін (обсягу годин, кредитів ЄКТС, форм підсумкового контролю) та термінів ліквідації академічної різниці, узгоджених із завідувачам кафедру. Викладач відповідної дисципліни визначає студенту конкретні навчальні завдання для підготовки до ліквідації академічної різниці та необхідне методичне забезпечення.

Університетом надається можливість здобувачам освіти долучатися до програм

академічної мобільності («Положення про академічну мобільність» <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/polozenna-pro-akadem-mobilnost.pdf>)

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)? коротке поле

Випадків використання цих правил для студентів ОП «Соціальна робота» впродовж навчання не було.

3.4. Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? коротке поле

Питання визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 10.) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-tnu>.

ТНУ імені В. І. Вернадського здійснює прийом на навчання вступників, які проживають на тимчасово окупованій території України та осіб із території проведення ООС без проходження ЗНО. Питання визнання результатів навчання та процедура прийому регулюються наступними документами, які є у вільному доступі на офіційному сайті Університету, а саме: «ПОРЯДОК прийому до Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського для здобуття вищої освіти вступників, які проживають на тимчасово окупованій території України» http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/dodatok-71_1.pdf;

«ПОРЯДОК прийому для здобуття освіти осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення)» http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/dodatok-72_1.pdf

На базі Університету створено й забезпечено функціонування Освітніх центрів «Крим-Україна» та «Донбас-Україна».

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)? Коротке поле

Застосування цих правил для студентів спеціальності «Соціальна робота» впродовж навчання не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

4.1 Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи. коротке поле

Форми та методи навчання наведені в Положенні про організацію освітнього процесу (розділ 6) <http://tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-tnu>, та Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenty-osvitnogo-procesu-universitetu>

Освітній процес за ОП здійснюється за очною формою навчання, побудований на принципах студентоцентрованого, практико-орієнтованого підходів, що сприятиме особистісному та професійному розвитку студентів.

Форми організації освітнього процесу: аудиторні заняття (лекції, семінари, практичні) та позааудиторні (індивідуальна та самостійна робота, написання курсових робіт, кваліфікаційної роботи, практика). Під час аудиторних занять використовуються проблемно-пошукові, інтерактивні методи навчання. Опанування відповідними компетентостями здійснюється через розв'язання ситуаційних завдань, під час дискусій, ділових ігор, тренінгів, що сприяють розвитку активності, продуктивного мислення, творчості студентів, закріпленню знань, формуванню практичних навичок. Обов'язковою є підготовка індивідуальних робіт (презентацій, проєктів, написання та захист рефератів) з використанням сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення. Оптимальний вибір методів і форм організації навчання гарантує досягнення програмних результатів. У табл. 3 додатку наведено матрицю відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання.

4.2 Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань? коротке поле

Реалізація студентоцентрованого підходу до навчання регламентується Положенням про організацію освітнього процесу ТНУ ім. В.І. Вернадського (розділ 5, 6) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>, Положенням про порядок обрання дисциплін вільного вибору студента, Положенням про дистанційне навчання <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>.

Викладачі реалізують студентоцентрований підхід в освітньому процесі через діалогічні, проблемно-пошукові, інтерактивні методи навчання, проведення індивідуальних консультацій студентів щодо виконання завдань самостійної та індивідуальної роботи, написання науково-навчальних робіт та проведення досліджень. Викладачі виявляють повагу до розмаїтості студентів, враховуючи їхні індивідуальні здібності та особистісні властивості, заохочують до виявів самостійності, креативності, формування власної позиції, критичного сприймання інформації. Студенти мають можливість вибору дисциплін із запропонованого переліку, вибір баз практики. Студенти залучені до обговорення доцільності вибору форм і методів навчання та внутрішньої оцінки якості ОП через опитування, обговорення результатів проходження практик, виконання індивідуальних завдань тощо. Викладачі обґрунтовують студентам доцільність вибору форм і методів навчання для досягнення програмних результатів. Аналіз анкетування студентів розглядався на засідання кафедри психології та педагогіки (протокол № 5 від 15.01.2020 р.)

4.3 Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і х=0.икладання на ОП принципам академічної свободи *коротке поле*

Принцип академічної свободи регламентується Положенням про організацію освітнього процесу <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>, Положенням про академічну мобільність <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/polozenna-pro-akadem-mobilnost.pdf>

Методи навчання і викладання, що застосовуються в ОП, базуються на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів. Викладач для досягнення програмних результатів ОП не обмежений у виборі форм і методів викладання, визначає види завдань для індивідуальної та самостійної роботи студента. Наприклад, при проведенні лекції може бути застосований пояснювально-ілюстративний метод або метод проблемного засвоєння матеріалу; семінарське заняття може відбуватися у формі ділової гри з елементами тренінгу, включати презентації тощо. Студентів заохочують пропонувати власні теми презентаційних проєктів, курсових та бакалаврських робіт відповідно до їхніх наукових інтересів, або ж надається право вибору теми із запропонованого переліку, затвердженого кафедрою, також студент має право на вибір наукового керівника. Студенти залучаються до участі у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, форумах, результати досліджень оприлюднюються на сторінках наукових видань. Ці заходи сприяють поглибленому вивченню освітніх компонентів ОП та відповідають принципам академічної свободи.

4.4 Опишіть, яким чином і в які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *коротке поле*

Учасники освітнього процесу можуть отримати інформацію щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів ОП у робочих програмах навчальних дисциплін та інших документах на офіційному сайті університету та регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ ім. В.І. Вернадського (розділ 7) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>. Такого роду інформація надається на початкових етапах освітнього процесу учасникам (при організації вступної кампанії, на початку навчального року, на початку кожного семестру). На організаційних зборах на початку навчального року на першій зустрічі із завідувачем кафедри та викладачами першокурсникам надається загальна інформація щодо ОП. Стосовно освітніх компонентів інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання надається викладачем на першому занятті з дисципліни або на настановчих зборах з практики як в усній формі, так і в друкованому та електронному вигляді з орієнтацією на сайт, де ця інформація розміщена. Доступ до інформаційних ресурсів щодо освітньої діяльності є вільним на офіційному сайті університету та на електронній сторінці кафедри; в соціальних мережах (Facebook). Студенти мають доступ до інформаційно-

методичного забезпечення дисциплін, які розміщені на офіційному сайті університету <http://tnu.edu.ua/roboci-programi-navcalnih-disciplin>.

4.5 Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП *довге поле*

Згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» у ТНУ ім. В.І.Вернадського працює наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених (Статут ТНУ, розділ 13) <http://tnu.edu.ua/statut-universitetu>, у межах діяльності якого здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових тем кафедри психології та педагогіки та індивідуальних тем досліджень (наказ ТНУ № 182 від 27.09.2019).

ОП передбачено виконання та захист курсових і кваліфікаційної роботи. Навички проведення дослідження студенти отримують під час вивчення дисциплін «Методологія і методи соціологічних досліджень», «Психодіагностика в соціальній роботі», «Технології соціальної роботи». Наприклад, навчальна програма з дисципліни «Методологія і методи соціологічних досліджень» містить завдання для індивідуальної роботи *Розробити проект програми соціологічного дослідження*, що дає змогу відпрацювати певні елементи проведення наукових досліджень: розробляти план, визначати дослідницьку проблему, спосіб збору інформації, виділяти об'єкт та предмет дослідження, вміння розробляти анкети соціологічного дослідження. Успішне виконання окремих тем самостійних робіт з дисциплін «Основи демографії та соціальної статистики», «Соціальна робота з проблемними сім'ями», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Соціальна робота в системі охорони здоров'я» передбачає вивчення та аналіз річних звітів Міністерства соціальної політики України, відповідних законодавчих документів. Це дає змогу сформувані необхідні для дослідницької діяльності, передбачені ОП, загальні та фахові компетентності, а саме: здатність до абстрактного мислення, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, знання й розуміння нормативно-правової бази соціальної роботи та соціального забезпечення; здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами, розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм, до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Навчання за ОП, що акредитується, проводиться вперше і кваліфікаційні роботи знаходяться в процесі виконання. Тематика кваліфікаційних робіт відповідає проблематиці наукових досліджень викладачів, інтересам студентів та відображає актуальні соціально-психологічні проблеми. Студенти мають можливість отримати індивідуальні консультації й підтримку з боку викладачів в науково-дослідницькій діяльності, написати тези за результатами проведених ними досліджень. Результати досліджень можуть бути обговорені під час конференцій і оприлюднені у збірниках наукових праць.

В освітньому процесі використовуються розроблені викладачами кафедри

монографії, навчальні посібники та методичні рекомендації, наукові статті, що знаходяться у вільному доступі на сайті кафедри <http://tnu.edu.ua/naukova-robota-kafedri-pp>, у профілі викладачів в Google-Академії та на Google-диске кафедри.

4.6 Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі *довге поле*

Для підвищення якості освітньої діяльності Університету, забезпечення відповідності ОП цілям, очікуванням, потребам учасників освітнього процесу проводиться щорічна процедура моніторингу навчальних планів, робочих програм дисциплін, програм практик, удосконалення ОП у цілому, що регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 4, п.5.3) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-tnu>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenty-osvitnogo-procesu-universitetu>.

Ініціаторами оновлення змісту ОК виступають викладачі, а також здобувачі вищої освіти, роботодавці та інші зацікавлені сторони. Викладачами кафедри щорічно оновлюються робочі програми навчальних дисциплін, які розглядаються на засіданні кафедри та затверджуються на початок кожного навчального року. Викладачі кафедр проходять науково-педагогічні стажування, беруть участь в наукових конференціях, семінарах, круглих столах, тренінгах та опрацьовують фахову літературу, знайомляться з результатами найновіших наукових досліджень і розробок, проводять наукові дослідження, результатом чого стає моніторинг змісту робочих програм навчальних дисциплін та їх вдосконалення.

Наприклад, враховуючи рекомендації Всеукраїнського Форуму до Дня захисту дітей «Дитина у тривожному середовищі: розвивальні і відновлювальні практики» (31 травня -1 червня 2019р.) при підготовці фахівців соціальної сфери акцентувати увагу на профілактику насильства в родині у навчальні дисципліни «Соціальна робота з проблемними сім'ями» та «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів» додані наступні теми «Соціальна робота з сім'єю, де є проблема насильства», «Соціальна робота з клієнтами, які зазнали насилля в сім'ї». Крім цього, з огляду на сьогоденну ситуацію в Україні, що призвела до появи нових груп населення, які потребують фахової соціальної допомоги, зміст навчальної дисципліни «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів» доповнено темою «Соціальна робота з біженцями та внутрішньо переміщеними особами».

4.7 Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО *коротке поле*

Інтернаціоналізація є одним із напрямків розвитку університету (Статут, розділ 17) <http://tnu.edu.ua/statut-universitetu>, затверджена стратегія

інтернаціоналізації Університету <http://tnu.edu.ua/miznarodne-spivrobotnictvo>, що передбачає навчання, викладання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень за кордоном в рамках міжнародної академічної мобільності.

Викладачі кафедри за ОП брали участь у різноманітних міжнародних проєктах, зокрема: Erasmus+projeкт на факультеті психології у Вільнюському університеті імені Міколаса Ромеріса, стажування на факультеті соціальних наук університету Любляни, на факультеті психології Вільного університету Брюсселя, напрямок «Соціальні науки», на факультеті психології та педагогіки Католицького університету Левена, напрямок «Соціальні науки». У межах міжнародного проєкту Erasmus+ KA1 for Youth Workers викладачі отримали досвід роботи з молоддю у сфері протидії гендерній нерівності та правам гендерної дискримінації (Training Course on gender inequality "Rule "Only One Time"; 06-13.04.2019, Romania), досвід волонтерства, візуальної комунікації, соціального підприємництва (Training Course «ENpower: Cross-sectorial initiative to support they oung people in their quest for EN trepreneurship» (24-31.01.2019, Warsaw, Poland). Учасники освітнього процесу мають можливість користуватися загально доступними міжнародними інформаційними ресурсами, в Університеті є електронний доступ до наукометричних баз даних Scopus та WebofScience.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

5.1 Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти? коротке поле

Прозорість і зрозумілість контрольних заходів забезпечується Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ ім. В.І. Вернадського (розділ 7, п.п.7.5 - 7.8) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-tnu>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (п.4) <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>, Положенням про ЕК <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-ek-tnu> та відображено у робочих програмах навчальних дисциплін <http://tnu.edu.ua/roboci-programi-navcalnih-disciplin>.

Контрольні заходи і відповідно критерії їх оцінювання передбачають перевірку та оцінку досягнутих здобувачами програмних результатів навчання. Основними видами контрольних заходів в Університеті є: вхідний, поточний та підсумковий контроль (семестровий контроль, підсумкова атестація), самоконтроль.

У робочих програмах навчальних дисциплін наведено розподіл балів з кожного контрольного заходу. Система контрольних заходів передбачає кількісні та якісні критерії оцінювання. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно»),

«незадовільно», «зараховано/незараховано»), ECTS (A, B, C, D, E, FX, F), 100-бальною шкалою.

Загальне оцінювання здійснюється за результатами поточного та підсумкового контролю у вигляді екзаменів, заліків, за результатами виконання та захисту курсових і кваліфікаційної роботи, за результатами звітів практик.

5.2 Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання? довге поле

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання метою яких є комплексне оцінювання якості освітньої діяльності студентів під час опанування ними відповідних компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити ПРН шляхом вхідного, поточного, підсумкового видів контролю та самоконтролю. Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни. Результати діагностики початкового рівня знань студентів можуть бути підставою для внесення коригувань у робочу програму навчальної дисципліни. Поточний контроль проводиться протягом семестру на з метою оперативного отримання об'єктивних даних про рівень знань, умінь та практичних навичок з навчальної дисципліни. Основними завданнями поточного контролю є: забезпечення зворотного зв'язку між здобувачами вищої освіти і викладачами, підвищення інтересу та самостійності студентів до засвоєння знань та набуття відповідних компетентностей. Форми і методи проведення поточного контролю з кожної дисципліни визначаються викладачами навчальних дисциплін і відображаються в робочих програмах, обов'язковою складовою яких є наявність контрольних завдань до семінарських і практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи студентів. Поточний контроль проводиться у формі обговорення теоретичних питань, доповідей, вирішення ситуаційних задач, питань проблемного характеру з наведенням практичних прикладів, що дає можливість проаналізувати конкретну ситуацію та показати шляхи її вирішення. Самостійна та індивідуальна робота студентів передбачає опрацювання наукових джерел, анатування статей, написання есе, рефератів, розробку презентацій з метою отримання студентами практичних навичок та вмінь.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку або екзамену. Залік передбачає оцінювання засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі поточного контролю результатів виконаних ними певних видів робіт, самостійної роботи та індивідуальних завдань. Студент може бути звільнений від складання підсумкового контролю, якщо він набрав прохідну кількість балів (60 і більше) і не виявив бажання підвищити свою успішність шляхом складання заліку, екзамену. Підсумкова кількість балів з навчальної

дисципліни визначається за сумарною кількістю набраних балів, отриманих у результаті поточного та підсумкового контролів за 100-бальною шкалою.

Важливим елементом форм контрольних заходів є самоконтроль студентів, який здійснюється через знання вимог до вивчення дисципліни, які відображені у робочій програмі, в оцінці навчальної діяльності та аналізі допущених помилок, взаємооцінці здобувачами досягнутих результатів, в умінні раціонально організувати свою навчальну діяльність, у рефлексії, активності та ініціативності на семінарах, поглибленні знань у результаті самостійної роботи.

5.3 Яким чином і в які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти? коротке поле

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів освіти: на початку навчального семестру на першому занятті з дисципліни; через оприлюднення робочих програм навчальних дисциплін, програм практики <http://tnu.edu.ua/roboci-programi-navcalnih-disciplin>. Процедура підсумкової атестації викладена у Положенні про ЕК <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-ek-tnu> та Положенні про кваліфікаційну роботу <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu> , вимоги до критеріїв оцінювання знань викладені у Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (п.4.2)

<http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>, Положенні про організацію освітнього процесу (п.7.5, п.7.6, додаток 6) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-tnu>, критерії підсумкової атестації викладені в програмі ЕК.

Результати поточного контролю виставляються в журнал обліку навчальної роботи академічної групи, інформацію про результати поточного контролю студенти отримують під час навчальних занять. Для вирішення робочих питань, пов'язаних із підготовкою до поточного контролю, викладачі і студенти самостійно обирають зручний для всіх спосіб комунікації. Інформація про дату, час і місце проведення заліків та екзаменів відображається у розкладі навчальних занять.

Результати підсумкового семестрового контролю виставляються у відомість обліку успішності в день проведення заліку або екзамену.

5.4 Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)? коротке поле

Форма атестації здобувачів вищої освіти – публічний захист кваліфікаційної роботи та атестаційний екзамен – відповідає вимогам стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань – 23 «Соціальна робота», спеціальності – 231 «Соціальна робота», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 557 та регламентується Положенням про ЕК ТНУ імені В.І. Вернадського <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-ek-tnu> та Положенням про кваліфікаційну

роботу <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>

Атестаційний екзамен, який носить комплексний характер, спрямований на перевірку досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за ОП, кваліфікаційна (бакалаврська) робота передбачає дослідження соціально-психологічної проблеми та визначення шляхів вирішення практичних завдань у соціальній сфері із застосуванням теорії і методів соціальної роботи <http://tnu.edu.ua/roboci-programi-navcalnih-disciplin>.

5.5 Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу? коротке поле

Процедура проведення контрольних заходів, а також процедури повторної здачі та оскарження результатів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ ім. В.І. Вернадського (розділ 7, п.п. 7.4 - 7.8) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>, де викладено характеристику контрольних заходів, процедуру допуску здобувачів вищої освіти до екзаменаційних сесій, порядок складання екзаменів та заліків, критерії оцінювання результатів навчання. Спеціальним Положенням про ЕК в ТНУ <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-ek-tnu> Положенням про кваліфікаційну роботу <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu> визначається процедура роботи екзаменаційної комісії, вимоги до написання, процедури захисту та критерії оцінювання кваліфікаційної роботи. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю визначені в робочих програмах навчальних дисциплін <http://tnu.edu.ua/roboci-programi-navcalnih-disciplin>. Ці документи доступні для всіх учасників освітнього процесу й оприлюднені на офіційному сайті ТНУ ім. В.І. Вернадського. Крім цього, описані в них процедури контролю доводяться до здобувачів на початку вивчення кожної дисципліни викладачами.

5.6 Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП коротке поле

Об'єктивність екзаменаторів забезпечується Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 7, п.п.7.4 - 7.8) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>, Кодексом академічної доброчесності <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>

Запобігання конфлікту інтересів забезпечується рівними умовами для всіх здобувачів та єдиними критеріями оцінювання. Підсумковий семестровий контроль приймає викладач з навчальної дисципліни, присутність сторонніх осіб без дозволу директора інституту не допускається. За наявності поважних причин, завідувач кафедри може призначати для приймання заліку (екзамену) іншого викладача. Для об'єктивності проведення захисту курсових робіт, звітів з практики, створюється комісія (три особи з керівником включно).

На семестровому контролі може бути присутній представник від студентства, списки яких складає Студентська рада інституту.

Результати екзамену, заліку заносяться до залікової книжки студента та до відомості обліку успішності з підписом викладача (та представника від студентства у разі його присутності). Заповнена відомість здається до деканату в день проведення семестрового контролю.

Спірні питання з проведення екзаменаційних сесій розглядає апеляційна комісія, робота якої регулюється Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>.

Спирних питань протягом навчання студентів за ОП не виникало.

5.7 Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП. Коротке поле

Порядок повторного проходження контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу (п.7.5, додаток 9) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>,

Студенти, які отримали під час екзаменаційної сесії незадовільні оцінки, не склали заліки за поточний семестр мають право на ліквідацію академічної заборгованості. Дирекцією інституту, не пізніше одного тижня після закінчення екзаменаційної сесії, за погодженням із завідувачами кафедр складається графік ліквідації академічної заборгованості і доводиться до екзаменаторів та студентів. Перездача екзамену в період екзаменаційної сесії не допускається. У разі отримання оцінки «незадовільно» (FX) студент має право на два перескладання: перший раз – викладачу з навчальної дисципліни, другий раз - комісії, склад якої визначається на засіданні кафедри.

Студентам, які не змогли скласти заліки та екзамени в загальноновстановлені строки через хворобу чи з інших поважних причин, що документально підтверджені відповідною установою, призначаються індивідуальні терміни їх здачі з дозволу директора інституту.

Здобувач вищої освіти не може бути допущений до перескладання екзамену з дисципліни, доки він не виконає усі види робіт, які передбачені робочою програмою на семестр з цієї дисципліни.

Для перездачі екзаменів (заліків) інститут оформлює додаткову відомість обліку успішності, яка видається студентам тільки після закінчення екзаменаційної сесії, а повертається до інституту викладачем.

5.8 Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП. коротке поле

Урегулювання процедур та порядок оскарження результатів контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo>

[procesu-universitetu](#).

Студенти мають право подавати апеляцію на будь-яку оцінку з екзамену чи заліку, що виставлена з дисципліни. Спірні питання оцінки знань підсумкової атестації, захисту кваліфікаційної роботи вирішуються Екзаменаційною комісією. Для вирішення спірних питань, які виникли під час семестрового контролю, розгляду апеляції студентів, створюється апеляційна комісія складом 5 осіб.

Апеляція студента подається в деканат особисто в письмовій формі не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки та має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії упродовж двох робочих днів після її подання. За бажанням, студент може бути присутнім при розгляді своєї заяви. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: задовольнити або відхилити заяву. Якщо апеляційна комісія приймає рішення про зміну попередніх результатів контрольного заходу, нова оцінка знань виставляється спочатку в протоколі апеляційної комісії, а потім у відомості обліку успішності здобувача.

Рішення апеляційної комісії є остаточним і доводиться до відома студента, котрий підтверджує це особистим підписом в протоколі засідання апеляційної комісії.

Оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів серед здобувачів ОП не було.

5.9 Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності? коротке поле

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в ТНУ ім. В.І. Вернадського знайшли відображення у таких нормативно-правових документах:

- Статут Університету (розділ 2 п.7) <http://www.tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/statut-2019.pdf>.
- Кодекс академічної доброчесності <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>;
- Положення про організацію освітнього процесу в ТНУ ім. В.І.Вернадського (розділ.7) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>,
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (п.4.2) <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>,
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>.
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>
- Меморандум про співпрацю між Таврійським національним університетом імені В. І. Вернадського та Центром академічної етики та досконалості в освіті «Етос» <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/memorandum>

5.10 Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності? коротке поле:

Запобігання порушень академічної доброчесності визначається Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату, Кодексом академічної доброчесності <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>

Перевірці на академічний плагіат підлягають всі наукові праці, які публікуються. Перевірка письмових робіт на плагіат здійснюється з використанням спеціальної комп'ютерної програми «Unicheck» (<https://unicheck.com/uk-ua>), відповідно до порядку, визначеному в розділі 5 Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату.

Перевірка кваліфікаційних робіт на наявність ознак академічного плагіату є обов'язковою, здійснюється не пізніше ніж за 10 днів до захисту. За результатами перевірки система виявлення збігів/ідентичності готує звіт подібності. Роздрукований звіт подібності (із показником оригінальності 45% - для бакалаврів) є обов'язковим документом допуску до захисту кваліфікаційної роботи.

Профілактика плагіату в Університеті здійснюється шляхом: інформування науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти про правила наукової етики та наслідки виявлення фактів академічного плагіату; включення в навчальний процес творчих завдань, що сприяють формуванню навичок самостійної роботи здобувачів; розробки методичних матеріалів зі стандартизованим визначенням вимог щодо коректного оформлення посилань на інформацію з інших джерел, правил цитувань; проведення методичних семінарів з основ науково-дослідницької роботи.

5.11 Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП? коротке поле

На офіційному сайті Університету розміщено «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату», «Положення про кваліфікаційну роботу» <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu> та Кодекс академічної доброчесності <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>.

Для популяризації академічної доброчесності серед студентів проводиться консультування щодо вимог до написання наукових робіт із наголошенням на принципах самостійності, коректного використання інформації з інших джерел та уникання плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань. Керівники кваліфікаційних робіт в обов'язковому порядку мають ознайомити здобувачів вищої освіти з «Положенням про кваліфікаційну роботу», на всіх етапах виконання робіт контролювати й попереджувати факти порушень академічної доброчесності.

З аспектами академічної доброчесності здобувачі освіти знайомляться під час виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань (розробка проєктів, програми дослідження, написання рефератів) при вивченні різних дисциплін,

наприклад «Методологія та методи соціологічних досліджень», «Теорія та історія соціальної роботи», «Соціальна робота у сфері охорони здоров'я», «Практикум з соціальної роботи». Питання академічної доброчесності актуалізуються під час перевірки на плагіат студентських наукових робіт, при підготовці наукових статей тощо.

5.12 Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП коротке поле

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні співробітники Університету несуть відповідальність згідно зі ст. 42 Закону України «Про освіту». Згідно з Положеннями про запобігання та виявлення академічного плагіату (п.7) в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu> та Кодексом академічної доброчесності <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu> виявлення фактів плагіату у роботах науково-педагогічних працівників враховується при продовженні дії контракту та є підставою для дострокового припинення його дії. Порушення академічної доброчесності, виявлення фактів плагіату у здобувачів освіти є підставою для повторного проходження навчального курсу та може бути підставою для відрахування здобувача вищої освіти, якщо ці дії зафіксовано повторно під час екзаменаційної сесії. При виявленні випадків порушення академічної доброчесності під час виконання індивідуальних завдань (курскових та кваліфікаційних робіт), завдання повертається здобувачеві вищої освіти на доопрацювання. Рішення про застосування визначених заходів впливу приймає Комісія з питань академічної доброчесності.

Протягом періоду здійснення освітньої діяльності випадків порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу ОП «Соціальна робота» не виявлено.

6. Людські ресурси

1. Таблиця 1

6.2. Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму? коротке поле

Конкурсний відбір науково-педагогічних працівників в ТНУ ім. В.І. Вернадського проводиться відповідно до вимог законодавства України та Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/poradok-provedenna-konkursnogo-vidboru.pdf>. Основним критерієм відбору є професіоналізм претендента, зокрема: відповідність здобутої освіти претендента на посаду, на

яку оголошено конкурс; наявність необхідної кваліфікації, наукового ступеня та вченого звання; стаж науково-педагогічної роботи; рівень науково-методичного викладання дисциплін; авторство монографій, підручників, посібників, іншої методичної літератури, що в подальшому дає змогу забезпечити успішну реалізацію освітньої програми. Важливим критерієм є практичний досвід роботи зі спеціальності, публікаційна активність претендента, участь у різного роду конференціях і міжнародних проектах. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад, створення рівноправних умов для усіх кандидатів на посади.

6.3. Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу *коротке поле*

ЗВО регламентує залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу Статутом Університету (п.14.2), Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 12) <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu>

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу відбувається шляхом включення роботодавців до обговорення та розробки ОП; урахування рекомендацій щодо програмних результатів навчання та доцільності запровадження окремих ОК; підписання угод про можливості співпраці (для проведення наукових досліджень, практичних занять, навчальної і виробничої практики, круглих столів, інтерактивних зустрічей). Контакти з роботодавцями відбуваються в процесі спільної організації та участі в щорічних заходах (конференціях, семінарах, вебінарах, виставках тощо), де обговорюються актуальні для соціальної роботи питання, відбуваються панельні дискусії. Зокрема, за участю роботодавців 01.10.2019р. на базі Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського пройшов воркшоп «Впровадження принципів інклюзивної вищої освіти в освітній процес».

Здобувачі освіти позитивно сприймають подібні ініціативи, включаються в дискусію щодо з'ясування проблемних практичних питань. Під час проходження практики студенти активно взаємодіють із роботодавцями, у процесі чого відбувається пошук місць для майбутнього працевлаштування.

6.4. Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців *коротке поле*

ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, представників роботодавців, запрошуючи їх на заняття з метою профосвіти з демонстрацією сучасних тенденцій розвитку галузі; висвітлення ними окремих тем навчальних дисциплін; специфіки діяльності соціальних працівників у різних сферах соціального захисту. Зокрема, під час зустрічі

голови ГО «Печерська районна організація Товариства Червоного Хреста України» І.В. Павлишина зі студентами та викладачами кафедри були обговорені напрямки співпраці в благодійній сфері, майбутні соціальні працівники отримали відповіді щодо волонтерської діяльності та можливості ведення спільних проєктів. До аудиторних занять із дисциплін «Система організації соціальних служб», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів» була запрошена завідувачка відділення Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Т.Ю. Прілепіна, яка розповіла про головні напрямки роботи Центру, професійні обов'язки соціального працівника кожного відділення, механізми організації та надання адресної допомоги, специфіку соціальної роботи на дому.

Переважає більшість викладачів ОП є професіоналами-практиками з великим досвідом роботи. Зокрема, доцент кафедри Белавіна Т.І. понад 18 років працювала у науково-дослідному інституті соціальної та політичної психології НАПН України, під її керівництвом 3 захищених дисертації канд. психол. наук зі спеціальності 19.00.05 (соціальна психологія, психологія соціальної роботи).

6.5. Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП?

Наведіть конкретні приклади такого сприяння *коротке поле*

Викладачі Університету мають право на професійний розвиток і підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років, що передбачено законодавством і Статутом Університету (розділ 3, п.5.6), Колективним договором (п.2.1.1) <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/kolektivnii-dogovir.pdf>.

Професійний розвиток викладачів спрямовується на задоволення професійних потреб і створення необхідних умов для реалізації їхніх здібностей (курси іноземних мов, творчі відпустки); стажування та підвищення кваліфікації; обговорення на засіданні кафедри питань щодо науково-педагогічної діяльності викладачів, проведення методичних семінарів. Моніторинг рівня професіоналізму викладача здійснюється через опитування студентів, проведення відкритих занять, взаємооцінювання та самооцінку діяльності.

Викладачі мають можливість проходження курсів підвищення кваліфікації як у ТНУ ім. В.І. Вернадського, так і в інших закладах вищої освіти, наукових, освітньо-наукових установах України та за її межами. У 2016-2019 р.р. викладачі кафедри проходили стажування в Левенському Католицькому університеті (Бельгія), на факультеті психології Вільного університету Брюсселя, Берліна, на факультеті соціальних наук університету Любляни (Словенія). Стажувалися у Вільнюському університеті імені Миколаша Ромеріса (Литва) в межах Erasmus+project, в Варшаві в рамках проєкту Erasmus+ KA1 for Youth Workers, підвищували професійну майстерність під час тренінгу Training Course on gender inequality "Rule "Only One Time" в Румунії.

Викладачі мають можливість користуватися загально доступними

міжнародними інформаційними ресурсами, в Університеті є електронний доступ до наукометричних баз даних Scopus та WebofScience.

6.6. Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності *коротке поле*

Відповідно до Правил внутрішнього розпорядку Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського <http://www.tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/pravila-vnutrisnogo-poradku-tnu-27122017-r.pdf> та Колективного договору (п.2.1.7, п.5.2.2, додаток 4., п.1.2) <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/kolektivnii-dogovir.pdf>. сформована система заохочення за успіхи в роботі.

За зразкове виконання працівниками Університету трудових обов'язків, сумлінне ставлення до роботи), за досягнення високих результатів у науковій, науково-педагогічній та інноваційній діяльності з підготовки фахівців і за інші досягнення в роботі, застосовуються моральні й матеріальні заохочення: оголошення подяки; нагородження грамотою, преміювання. За досягнення високих результатів у професійній діяльності працівники можуть бути представлені до державних нагород, присвоєнь почесних звань, відзначення державними преміями, знаками, грамотами, іншими видами морального й матеріального заохочення. Колективним договором можуть бути передбачені інші види заохочень. Заохочення оголошуються наказом ректора Університету, доводяться до відома колективу та вручаються працівникам в урочистій обстановці, із занесенням до трудової книжки працівника.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

7.1. Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Коротке поле

Перелік і якісна характеристика матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу оприлюднені на сайті Університету <http://tnu.edu.ua/dokumenti-universitetu>. Показники відповідності й достатності цих ресурсів заявленим в ОП цілям і результатам свідчать про дотримання кадрових і технологічних вимог. Показник забезпеченості приміщеннями для проведення занять відповідає нормативним вимогам. Всі студенти забезпечуються житлом. Функціонує їдальня, спортивний зал, організовано доступ до бібліотеки.

Фінансові ресурси забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання, оскільки планування їх здійснюється перспективно, передбачається планом роботи Університету та уточнюється у кінці кожного фінансового року. Доцільність фінансування потреб регулюється плановим відділом бухгалтерії.

Наявне навчально-методичне забезпечення дає можливість досягнення заявлених у ОП цілей, завдань і програмних результатів завдяки його максимальній змістовій насиченості та періодичному оновленню. Підготовлені й оприлюднені на офіційному сайті Університету освітня програма, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, методичні рекомендації проходять обговорення на засіданні кафедри з метою їх удосконалення.

Упереджувати можливі проблеми, пов'язані з недостатністю забезпечення ОП та необхідністю його вдосконалення, покликані Статут Університету, положення з організації освітнього процесу, відображені у звітних документах.

7.2. Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення й врахування цих потреб та інтересів? *коротке поле*

Освітнє середовище, створене в Університеті, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП завдяки збалансованості матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу та реалізації студентоцентрованого підходу до навчання. Наявна необхідна матеріальна база і належне технічне забезпечення: лекційні аудиторії, спеціалізований кабінет з проведення тренінгової та консультативної роботи, мультимедійне обладнання. Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання та наукової діяльності в межах ОП: інформаційні та навчально-методичні матеріали розміщено на сайті кафедри психології та педагогіки, сайті ТНУ; наукові, методичні та фахові періодичні видання представлено у бібліотеки ТНУ, на кафедрі психології та педагогіки; учасники освітнього процесу мають можливість користуватися загально доступними міжнародними інформаційними ресурсами, в Університеті є електронний доступ до наукометричних баз даних Scopus та WebofScience, що спрямовано на оперативне задоволення інформаційних потреб суб'єктів навчання та забезпечення необмеженого, вільного й безкоштовного доступу до інформаційних ресурсів. В освітньому процесі використовуються розроблені викладачами кафедри монографії, навчальні посібники, довідники та методичні рекомендації, наукові статті, що знаходяться у вільному доступі на сайті кафедри <http://tnu.edu.ua/naukova-robota-kafedri-pp>, в профілі викладачів в Google-Академії та в електронном вигляді на Google-диску кафедри.

Важливу роль у створенні освітнього середовища відіграє Студентське самоврядування <http://tnu.edu.ua/sklad-studentskogo-samovraduvanna-universitetu>, метою якого є забезпечення студентів сприятливими умовами навчання, дозвілля, проживання у гуртожитках, особистісного гармонійного розвитку; захист прав та інтересів у відносинах з адміністрацією Університету та гуртожитків, викладачами; соціально-економічну та юридичну допомогу; пільгове оздоровлення та відпочинок; організація конкурсів, фестивалів, концертів, спортивних та інтелектуальних змагань.

Задля виявлення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти проводяться

періодичні опитування студентів, зустрічі з адміністрацією ЗВО, консультації зі студентським самоврядування, які враховуються у процесі формування освітнього середовища.

7.3. Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я) *коротке поле*

Створення в Університеті умов навчання, безпечних для життя і здоров'я здобувачів освіти, гарантується документами про відповідність санітарно-технічного стану приміщень і навчальних аудиторій вимогам чинних норм і правил експлуатації, що розміщені на офіційному сайті <http://tnu.edu.ua/dokumenti-universitetu>. Для учасників освітнього процесу періодично проводяться інструктажі з охорони праці, з пожежної безпеки. Випадків порушень чи травмувань не зафіксовано.

Найчастішою проблемою у сфері психічного здоров'я, з якою стикаються здобувачі вищої освіти, є психологічна травматизація, пов'язана з подіями на Сході країни. Наразі практичним психологом ЗВО здійснюється консультативна підтримка особам, що її потребують. Сплановано заходи з профілактики психічного здоров'я, зокрема розробляються програми допомоги в адаптації першокурсників та студентів, які переводяться з інших ЗВО, зокрема зі АРК та зони ООС. Психологічною службою університету проводиться вивчення соціально-психологічного клімату у колективах навчальних груп, мотивації навчання першокурсників та схильності молоді до порушення норм та правил (серед старших курсів). Крім цього, щороку проводяться тренінгові заняття з ефективною комунікації, на яких здобувачі вищої освіти мають можливість розвивати навички спілкування, попередження та конструктивного вирішення конфліктів. На базі університету проходження тренінгу є безкоштовним для здобувачів вищої освіти.

7.4. Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань? *Довге поле*

Університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів освіти на основі відповідного Положення про організацію освітнього процесу в ТНУ, а також низки інших документів, оприлюднених на сайті Університету <http://tnu.edu.ua/dokumenti-universitetu>.

Комунікація зі студентами та адміністрацією здійснюється на основі: особистого спілкування під час занять, консультації; у телефонному режимі, за допомогою електронних систем відкритого доступу (email, чат-група у Viber та сторінках Facebook), офіційного сайту Університету. Окрім класичних шляхів (аудиторні заняття, інформаційні стенди, електронна пошта університету, кафедр, куратори груп), комунікація із здобувачами вищої освіти будується сучасними шляхами. У месенджері Telegram створено інформаційний канал «TNU INFO». Функціонує офіційна інтернет-сторінка університету, інститутів

і кафедри у Facebook. Планується запровадження проєкту зі встановлення у корпусах університету моніторів, які транслюватимуть інформаційний канал студентського телебачення через YouTube, що вже створений: Student TV.

Освітня допомога реалізується шляхом особистісно-орієнтованого, студентоцентрованого підходу до навчання, що забезпечує сприятливий соціально-психологічний клімат в освітньому середовищі, стимулює навчальну мотивацію студентів. Можливість безпосередньої взаємодії студентів зі співробітниками деканату та викладачами з питань організації навчання і викладання створює умови для ефективної теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Студенти ОП мають можливість отримати *організаційну допомогу* з адміністративних питань безпосередньо у куратора навчальної групи, інспектора кафедри або у завідувача кафедри. *Інформаційна* підтримка виявляється у забезпеченні вільного доступу студентів до інформації, необхідної для організації освітнього процесу, зокрема до розкладів навчальних занять і консультацій, позааудиторних заходів; до нормативних документів Університету, рішень Вченої ради; наказів і розпоряджень адміністрації тощо. Основним джерелом інформації є офіційний сайт Університету, інформаційний канал «TNU INFO», функціонує офіційна інтернет-сторінка у Facebook.

Консультативна допомога реалізується шляхом організації групових та індивідуальних консультацій для оперативного задоволення освітніх, організаційних та соціальних потреб студентів. *Соціальна допомога* базується на впровадженні механізмів і заходів щодо оптимальної соціальної адаптації студентів (забезпечення під час навчання житлом та умовами для повноцінного харчування; створення зручного графіка оплати освітніх послуг; можливість отримання стипендій, надання психологічної допомоги; вирішення спірних і конфліктних ситуацій тощо). Соціальна підтримка забезпечується співпрацею структурних підрозділів університету, деканату, студентського самоврядування, ректорату.

Рекомендації щодо вдосконалення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки студенти можуть надавати через анкетування, під час індивідуальної бесіди з адміністрацією, викладачами, представниками студентського самоврядування.

7. 5. Яким чином заклад освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Коротке поле

Наказом ТНУ (№167-ОД від 17.07.2018р.) затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення <http://tnu.edu.ua/dokumenti-universitetu>. Педагогічний персонал має достатню кваліфікацію для роботи з категорією здобувачів з особливими

освітніми потребами; ТНУ готовий надавати таким студентам необхідну психологічну допомогу <http://tnu.edu.ua/prakticnii-psiholog>. Водночас адміністрацією Університету розглядається питання щодо створення відповідного інклюзивного простору для потенційних здобувачів вищої освіти цієї категорії.

Серед здобувачів ОП «Соціальна робота» немає осіб з особливими освітніми потребами.

7. 6. Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП? Довге поле

В рамках врегулювання потенційно можливих конфліктних ситуацій, пов'язаних із корупцією, в Університеті створено та затверджено низку наступних документів, відповідно до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»:

Наказ ректора «Про упередження корупційних відносин між учасниками навчального процесу» № 111-ОД від 09.06.2017р. <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/nakazakp.pdf>

Антикорупційна програма ТНУ імені В.І. Вернадського <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/programaakp.pdf>.

Наказ ректора «Про вжиття заходів щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів, усунення наявного чи потенційного конфлікту інтересів № 26-ОД від 23 жовтня 2016 р.

Призначення першого проректора Скакун Ю. В. уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції у ТНУ імені В.І. Вернадського (вхідний лист МОН України №90 від 25.11.2016).

Якщо учасники освітнього процесу стали свідком корупційної ситуації, про це є можливість повідомити за допомогою анонімної поштової скриньки <http://tnu.edu.ua/antikorupciina-programa-tnu>.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією, викладенні у Положенні про протидію булінгу, мобінгу та сексуальному насильству.

Конфліктів, пов'язаних із сексуальними домаганнями та дискримінацією, не траплялося. Але в разі їх виникнення здобувачі вищої освіти можуть повідомити анонімно через електронну пошту на сайті Університету, з якої може початися шлях розгляду подібних скарг.

Оскільки університет є переміщеним ЗВО, то від початку анексії Криму та бойових дій на Донбасі його склад поповнюється студентами, що є внутрішньо-переміщеними особами. Відомо, що люди, які пережили певну

травматичну подію, несвідомо проєктують її у сценаріях подальших взаємовідносин з оточуючими. Саме тому особливо актуальним є здійснення заходів щодо попередження конфліктних ситуацій, розповсюдження культури ненасильницьких стратегій подолання суперечностей. Психологічною службою Університету щороку проводяться тренінгові заняття щодо формування навичок конструктивного спілкування.

Основним джерелом виникнення конфліктних ситуацій серед здобувачів вищої освіти наразі є такі, що пов'язані з проживанням у гуртожитках. У цих випадках скарги розглядаються органами студентського самоврядування, після чого збирається засідання студентської дирекції, де, за безпосередньої присутності учасників конфліктної ситуації, скарги розглядаються та приймається певне рішення.

Запроваджується практика вирішення конфліктів типу «студент-студент», «студент-викладач» шляхом добровільної медіації. Наразі створений центр медіації та прийнято Положення про центр медіації <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>, яким регламентується механізм вирішення суперечливих питань і процедура врегулювання конфліктних ситуацій, що можуть виникати між учасниками освітнього процесу, надання допомоги при вирішенні конфліктів здійснюється на безоплатній основі.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

8.1. Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Основними документами, що регулюють процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП є: Положення про організацію освітнього процесу в ТНУ <http://tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciu-osvitnogo-procesu-v-tnu> та Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти; Методичні рекомендації розробки ОПП <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>

Відомості про освітню програму розміщуються на сайті Університету в розділі «Профілі освітніх програм» <http://tnu.edu.ua/profili-osvitnih-program>

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані? довге поле

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота» акредитується вперше, перший варіант ОП був затверджений Вченою радою ТНУ імені В.І.Вернадського 24.02.2017 р. Моніторинг освітньої програми з метою її удосконалення здійснюється щорічно у формах її оновлення або модернізації.

Підставою для оновлення ОП є ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та викладачів, які її реалізують, а також пропозиції здобувачів вищої освіти та роботодавців. Під час моніторингу програми враховуються тенденції розвитку спеціальності та зміни в соціальній політиці країни, зокрема впровадження нового Закону України «Про соціальні послуги». Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик тощо). Аналіз виконання освітньої програми проводиться за результатами кожного семестру і навчального року, є предметом розгляду на засіданнях кафедри психології і педагогіки та Навчально-методичної ради Університету.

У 2018 р. ОП переглядалася і вдосконалювалася з позицій необхідності збільшення кількості кредитів на практичну підготовку (з 10,5 до 24 кредитів), що дає студентам можливість не тільки ознайомитися зі сферою їхньої майбутньої професійної діяльності, а також на основі отриманих теоретичних знань і вміннь поширити та відпрацювати набуті фахові компетентності безпосередньо у сфері надання соціальних послуг. Крім цього, з метою формування у студентів навичок науково-дослідної діяльності в навчальні плани були включені курсові роботи у 4-му та 6-ому семестрах.

У 2019 р. на засідання кафедри психології та педагогіки (протокол № 11 від 05.06.2019р.) програма переглядалася відповідно до затвердженого Стандарту ВО зі спеціальності 231 Соціальна робота. Враховуючи умови сьогодення, ОП доповнено такими професійно-орієнтованими дисциплінами як «Соціальна реабілітація», «Соціальна робота в громаді» (перенесена з ВБ до ОК), та «Соціальна робота з жертвами насильства» (додано до ВБ). Освітню програму, що подана на акредитацію, ухвалено Вченою радою Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського 20.06.2019 р., протокол №10.

У 2019-2020 н.р. за результатами щорічного моніторингу ОП та обговорення окремих освітніх компонентів (засідання кафедри психології та педагогіки протокол № 6 від 15.01.2020р.), з метою вдосконалення освітнього процесу та більш оптимального розподілу навантаження студентів було вирішено внести зміни в ОП, а саме: збільшити кількість кредитів і аудиторних годин на базову дисципліну «Теорія та історія соціальної роботи» та перенести її вивчення на перший семестр; перенести ОК «Соціальна політика» на другий семестр навчання. Ці пропозиції було ухвалено Навчально-методичною радою Університету (протокол № 05 від 27.01.2020 р.) та затверджено рішенням Вченої ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (протокол № 05 від 29.01.2020 р.).

8.2. Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП коротке поле
Періодичний зворотний зв'язок зі студентами є обов'язковою складовою

внутрішнього забезпечення якості ОП, для цього проводяться індивідуальні бесіди старост навчальних груп із деканатом і дирекцією інституту; анкетування студентів, з метою визначення їх думок щодо змістовності ОП та окремих ОК, якості викладання кожної навчальної дисципліни, організації освітнього процесу в цілому. При розробці ОП до складу робочої групи було включено студентку, пропозиції якої були взяті до уваги під час роботи над ОП. Думки та пропозиції студентів враховуються під час перегляду ОП та вдосконалення освітнього процесу. За результатами анкетування студентів 2-4 курсів навчання більшість із них висловили побажання поширити базу проходження практики, додати більше професійно-орієнтованих дисциплін. В оновленому навчальному плані 2019-2020 н.р. відповідно до ОП зменшено кількість кредитів циклу дисциплін загальної підготовки, що дало можливість вести ще дисципліну фахової підготовки «Соціальна реабілітація». Також, урахувавши пропозиції студентів, поширюються бази проходження практики, зокрема заключено договір із Міжнародним дитячим центром «Артек» (договір від 10.04.2019 р.), із Територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Печерського району м. Києва (29.01.2020р.).

8.3. Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП. *коротке поле*

В ТНУ імені В.І. Вернадського створено студентське самоврядування <http://tnu.edu.ua/sklad-studentskogo-samovraduvanna-universitetu>. Студенти є повноцінними партнерами освітнього процесу. Участь студентського самоврядування у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП регламентується нормативними документами студентського самоврядування університету <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenty-studentske-samovraduvanna>

Для вивчення ставлення студентів до якості організації освітньої діяльності та врахування пропозицій щодо вдосконалення ОП періодично проводиться анонімне анкетування студентів. Здобувачі вищої освіти залучені до процесу прийняття рішень на різних інституційних рівнях.

8.4. Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. *коротке поле*

Представники роботодавців є в складі робочої групи розробки ОП «Соціальна робота» (Примак Л.М. директорка територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Печерського району м.Києва); запрошуються на засідання кафедри під час обговорення та перегляду ОП (протоколи №10 від 22.05.2019р., № 11 від 05.06.2019р.; № 6 від 20.02.2020р.), що дає змогу роботодавцям безпосередньо впливати на якість освітньої програми і давати поради щодо вдосконалення підготовки майбутніх соціальних працівників. Отримано рецензію на ОП від І.В. Павлишина, голови ГО «Печерська районна організація Товариства Червоного Хреста України»

Печерського району м. Києва.

Пріоритети можливих роботодавців враховуються гарантом освітньої програми при оновленні й модернізації ОП, зокрема пропозиції Мельниченко О. М., директорки Києво-Святошинського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, які були озвучені під час роботи Круглого столу «Впровадження нового Закону України «Про соціальні послуги», - посилити роль соціальних навичок, акцентувати увагу на практико-орієнтованому характері підготовки майбутніх фахівців у галузі надання соціальних послуг. Крім цього, з метою вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, врахування думки роботодавців передбачено проведення обговорення умов і завдань проходження практики з керівниками Центрів і організацій, що є базами проведення практики.

8.5 Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП *коротке поле*

Випускників ОП «Соціальна робота» ще не було, а отже практики збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників поки немає.

Гарант ОП й інші учасники ОП вивчають досвід інших вишів.

В ТНУ імені В.І.Вернадського почав працювати фахівець з працевлаштування випускників університету. Планується і розгортається система щодо збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників шляхом проведення ділових зустрічей, навчально-наукових конференцій; організації системи підвищення кваліфікації; листування з випускниками; проведення соціологічних досліджень; узагальнення відгуків підприємств та організацій про рівень і якість підготовки студентів спеціальності «Соціальна робота»; участі студентів у професійно-орієнтаційній роботі.

8.6 Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки? *довге поле*

Спеціальність акредитується вперше.

Проте у 2019 р. ОП переглядалася з позиції вдосконалення структурно-логічної послідовності вивчення окремих компонентів ОП та їх змістовності і професійної спрямованості, окремі дисципліни, які частково дублюються, були вилучені з навчального плану, зокрема ОК «Тренінг формування стресостійкості» (який дублює «Тренінг формування толерантності та стресостійкості»), а додана професійно-орієнтована дисципліна «Соціальна реабілітація» (ОП затверджено рішенням Вченої ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського від 20.06.2019 р., протокол №10). У 2019-2020 н.р. за результатами щорічного моніторингу ОП та обговорення окремих освітніх компонентів (засідання кафедри психології та педагогіки протокол № 6 від 15.01.2020 р.), з метою вдосконалення освітнього процесу та більш оптимального розподілу

навантаження студентів було вирішено внести зміни в ОП, а саме: збільшити кількість кредитів і аудиторних годин на базову дисципліну «Теорія та історія соціальної роботи» та перенести її вивчення на перший семестр; перенести ОК «Соціальна політика» на другий семестр навчання. Ці пропозиції було ухвалено Навчально-методичною радою Університету (протокол № 5 від 27.01.2020 р.) та затверджено рішенням Вченої ради Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (протокол № 05 від 29.01.2020 р.).

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Спеціальність акредитується вперше.

Проте при розробці ОП враховувався багаторічний досвід підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі соціальної роботи, що здійснюється на факультеті психології КНУ імені Тараса Шевченка кафедрою соціальної роботи і кафедрою соціальної реабілітації та соціальної педагогіки. Вивчення досвіду роботи кафедр було покладено в основу діяльності робочої групи з підготовки ОП. Освітня програма обговорювалася з доктором психологічних наук, професором кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки КНУ імені Тараса Шевченка Н.Ю. Максимовою. У формуванні змісту ОП було враховано важливість розвитку суб'єктності студентів за рахунок включення їх в професійно-орієнтовані практики, використання інтерактивних методів навчання (дискусії, тренінги, ділові ігри тощо), проведення окремих курсів виключно у тренінговій формі (психологія та етика ділового спілкування, тренінг формування толерантності та стресостійкості), залучення студентів до навчально-дослідницької діяльності під час виконання навчальних проєктів, курсових і кваліфікаційної робіт. Отримано рецензію на ОП від Максимової Н.Ю.

8.7 Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно

залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП? *коротке поле*

Академічна спільнота університету змістовно залучена до процедур внутрішнього забезпечення якості через участь у розробці ОП та окремих її компонентів, обговоренні на засіданнях кафедри, навчально-методичній раді університету змісту освітньої програм та робочих програм навчальних дисциплін. Основними учасниками академічної спільноти, що залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП, є науково-педагогічні працівники, які реалізують освітню програму, ознайомлені з її цілями та своїми ролями у їх досягненні.

Кваліфікація НПП, які реалізують освітню програму, відповідає вимогам, встановленим законодавством, зокрема всі НПП мають відповідний рівень викладацької компетентності, беруть участь у наукових дослідженнях і проєктах, мають можливості для самовдосконалення та саморозвитку, є постійними учасниками конференцій як в Україні, так і за її межами.

8.8 Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у

контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти коротке поле.

Відповідно до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти» відповідальні за 1) періодичний перегляд ОП: випускова кафедра, органи управління навчальних підрозділів, навчально-науковий центр організації освітнього та виховного процесу, перший проректор, навчально-методична рада Університету, Вчена рада Університету.

2. За Оцінювання здобувачів вищої освіти: навчальні підрозділи, навчально-науковий центр організації освітнього та виховного процесу, органи студентського самоврядування, перший проректор, навчально-методична рада Університету.

3. Забезпечення якості викладацького складу: завідувачі кафедр і керівники навчальних підрозділів, перший проректор, відділ кадрів, навчально-науковий центр організації освітнього та виховного процесу.

4. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу: адміністративно-господарська частина, навчально-науковий центр організації освітнього та виховного процесу, бібліотека, навчально-методична рада Університету.

5. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом: інформаційно-обчислювальний центр, загальний відділ.

6. Забезпечення публічності інформації: керівники структурних підрозділів та відповідальні за сайт працівники структурних підрозділів.

7. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату: проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку, голови редакційних колегій, наукові керівники.

Основними завданнями моніторингу якості вищої освіти є: розроблення комплексу показників, що забезпечують цілісне уявлення про стан освітнього процесу, про якісні і кількісні зміни в ньому; систематизація інформації про стан і розвиток освітнього процесу в університеті; забезпечення регулярного й наочного представлення інформації про процеси, що відбуваються; інформаційне забезпечення аналізу й прогнозування стану й розвитку освітнього процесу, вироблення управлінських рішень; забезпечення всіх учасників освітнього процесу зворотним зв'язком, що дозволяє вносити послідовні зміни в хід реалізації освітньої програми з метою підвищення якості її результатів. З цією метою проводилося опитування студентів, результати якого обговорювалися на засідання кафедри (№ 6 від 15.01.2020 р.). Кожен співробітник Університету,

залучений рішенням кафедри до проведення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП, повідомлений про те, що в межах своєї компетенції нести персональну відповідальність за якість їх виконання.

9. Прозорість і публічність

9.1 Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

коротке поле

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу в ТНУ імені В.І. Вернадського, реалізуються відповідно до Статуту Університету (Наказ МОН України № 126 від 04.02.2019 р.) <http://tnu.edu.ua/statut-universitetu> та регламентуються низкою нормативних документів, а саме: Положення про організацію освітнього процесу <http://tnu.edu.ua/polozenna-pro-organizaciju-osvitnogo-procesu-v-tnu>, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>, Положення про академічну мобільність, <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/polozenna-pro-akadem-mobilnost.pdf>), Положення про ЕК <http://www.tnu.edu.ua/polozenna-pro-ek-tnu>, Положення про кваліфікаційну роботу, Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю, Положення про дистанційне навчання, Положення про порядок запису на вивчення дисциплін з циклу вільного вибору, Положення про запобігання та виявлення плагіату, Положення про академічну відпустку <http://www.tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetu>, Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/poradok-provedenna-konkursnogo-vidboru.pdf>, Правила внутрішнього розпорядку <http://www.tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/pravila-vnutrisnogo-poradku-tnu->, Колективний договір <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/kolektivnii-dogovir.pdf>, нормативні документи студентського самоврядування <http://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-studentske-samovraduvanna>.

Зазначені документи, що регламентують основні права та обов'язки, норми поведінки і взаємовідносин усіх учасників освітнього процесу, прозорість управлінських, організаційних, кадрових процесів щодо освітнього процесу знаходиться у вільному доступі на офіційному сайті Університету.

9.2. Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному вебсайті ЗВО відповідного проєкту з метою отримання зауважень та пропозиції зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Адреса вебсторінки

Університет своєчасно оприлюднює на своєму вебсайті точну та достовірну інформацію про освітньо-професійну програму. Проєкт програми було оприлюднено за місяць до її затвердження. Всі зацікавлені сторони мали змогу подати свої зауваження та пропозиції. Затверджена ОП спеціальності «Соціальна робота» рішенням Вченої ради Університету 05.06.2019.р. отримала позитивні рецензії та оприлюднена на офіційному вебсайті Університету <http://tnu.edu.ua/profili-osvitnih-program>

9.3. Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

<http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/socialna-robota.pdf>

10. Навчання через дослідження

Заповнюється лише для ОП третього (освітньо-наукового) рівня

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП? (Сильні й слабкі позиції ОП)
довге поле

Виходячи з проведеного самоаналізу, визначено *сильні сторони* ОП «Соціальна робота», які полягають:

- у створених широких можливостях для здобувачів вищої освіти щодо отримання якісної фахової підготовки в межах освітнього середовища, яке в повній мірі задовольняє їх різноманітні потреби та інтереси;
- відповідність ОП стратегічним цілям Університету, регіональному контексту та вимогам інноваційних напрямків розвитку галузі з урахуванням принципів студентоцентрованого підходу;
- досягнення програмних результатів навчання, загальнонаукових та фахових компетентностей в освітньому процесі завдяки змістовності та професійної спрямованості ОК, можливості проходження практики в громадських організаціях та соціальних центрах;
- поєднання навчальної, дослідницької та практичної складових ОП.

Наприклад, студенти залучаються до участі у різноманітних заходах, під керівництвом викладачів публікують результати досліджень. Зокрема, студенти брали участь у Всеукраїнському Форумі до Дня захисту дітей «Дитина у тривожному середовищі» (31 травня - 1 червня 2019 р.), у Міжнародних науково-практичних конференціях, спільно з викладачами кафедри забезпечили організацію проведення Всеукраїнського фестивалю художньої творчості талановитих осіб з інвалідністю, що проводився на базі ТНУ (вересень 2019 р.).

- залучення зацікавлених сторін (роботодавців) до розробки, впровадження та перегляду ОП;
- залучення роботодавців до аудиторних занять;
- поєднання різноманітних форм організації та контролю навчального процесу здобувачів при формуванні їх індивідуальної траєкторії.

Проте за результатами самоаналізу визначено і *слабкі сторони* ОП, що потребують окремої уваги:

- відсутність практики викладання дисциплін ОП англійською мовою, що мало б

значно розширити можливості для нового набору та академічної мобільності;
 - відсутність на сьогодні в основному викладацькому складі експертів галузі, представників роботодавців; діюча практика взаємодії з роботодавцями наразі реалізується у формі домовленостей щодо проведення публічних лекцій, зустрічей, круглих столів, екскурсій, а також під час проходження студентами практики;

Незважаючи на достатньо короткий період функціонування ОП від часу її створення, відбувається безперервний процес оновлення контенту, пошук шляхів удосконалення змістового наповнення ОП, ліквідації недоліків і недоопрацювань.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив? довге поле

Відповідно до ключової стратегії Університету щодо розширення міжнародного співробітництва, участі у міжнародних проєктах, сприяння академічній мобільності, перспектив розвитку ОП є підписання договорів з іноземними університетами (факультетами) - партнерами, які передбачають як академічну міжнародну мобільність, так і міжнародне стажування для здобувачів вищої освіти.

Для розвитку професійної компетентності викладачів актуальною є організація та проходження курсів з англійської мови та міжнародного стажування у рамках ОП «Соціальна робота», що надасть можливість викладачам успішно викладати англійською мовою фахові дисципліни та значно розширити можливості для нового набору та академічної міжнародної мобільності.

Серед перспектив розвитку виокремлюємо розширення співпраці з вітчизняними закладами вищої освіти з питань обміну прогресивним досвідом підготовки фахівців соціальної роботи, впровадження національної кредитної мобільності на основі заключення двосторонніх договорів між закладами вищої освіти.

У контексті посилення практикоорієнтованості підготовки фахівців соціальної роботи перспективами розвитку ОП вважаємо впровадження дуальної освіти, що передбачає активну участь в освітньому процесі роботодавців, залучення викладачів-практиків до реалізації ОП, що розширить можливості здобувачів вищої освіти для опанування практичними навичками і фаховими компетентностями, та в цілому підвищить якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках сучасних вимог суспільства. Для реалізації цих завдань вважаємо доцільним розширення баз проходження практики.

Важливим напрямом розвитку програми є вдосконалення її навчально-методичного забезпечення. Для цього найближчим часом планується створення силабусів до кожної навчальної дисципліни ОП; вдосконалення технологій та методів навчання, зокрема з метою активного впровадження інтерактивних, проблемно-пошукових методів навчання розпочато розробку

пакета кейсів (case-study) до кожної дисципліни.

З метою подальшого удосконалення системи комунікації у системі «викладач-студент», прозорості та своєчасності інформування щодо результатів оцінювання вважаємо доцільним створення електронного журналу успішності студентів.

Важливим напрямом розвитку програми є розробка дистанційних курсів навчальних дисциплін, що розширить можливості для академічної мобільності студентів.

Враховуючи запит сьогодення, вважаємо за необхідне продовжувати розвиток спеціальності «Соціальна робота» в Університеті, тому першочерговим завданням є розробка та впровадження освітньої програми за спеціальністю «Соціальна робота» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Отже, для реалізації зазначених напрямків розвитку ОП передбачено удосконалення ОП згідно з вимогами дуальної освіти; залучення викладачів до участі в міжнародних конкурсах, грантах з метою проходження міжнародного стажування; моніторинг та залучення висококваліфікованих фахівців-практиків до освітнього процесу.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у звіті та доданих до нього документах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до нього документів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Керівник ЗВО

<ПІБ керівника ЗВО>